

1. Osmanlı Klasik Dönemi'nde Eyalet Ordusu, Yeniçeri Ocağı'na karşı önemli bir denge unsuru olmuştur. XVII. yüzyılda eyalet askerlerinin sayısının azalması ile Yeniçeri Ocağı güç kazanmış ve devlet yönetiminde Yeniçerilerin etkinliği artmıştır.

Bu durumun XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde,

- I. askeri başarıların azalması,
- II. sınırların genişlemesi,
- III. Balkan hâkimiyetinin sona ermesi

sonuçlarından hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. XVII. yüzyılda Osmanlı ekonomisinin bozulmasında aşağıdakilerden hangisinin doğrudan bir etkisinden söz edilemez?

- A) Savaş ganimetlerinin azalması
- B) Beşik ulemalığının ortaya çıkması
- C) Uzun süren ve genelde yenilgiyle sonuçlanan savaşlar yapılması
- D) Tımar sisteminin bozulması
- E) Kapıkulu askerlerinin sayısının artması

3. Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetinin XVII. yüzyılda akşamamasında,

- I. İmparatorluğun doğal sınırlara ulaşması,
- II. Avrupa'da güçlü devletlerle uzun süren savaşlar yapılması,
- III. Avrupa devletlerinin, feodal yapılanmalara son vererek merkezi güçler haline gelmeleri

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. III. Murat, 1579'da İran şahı Tahmasb'ın ölümü ile ortaya çıkan taht kavgalarından faydalanarak İran üzerine sefere çıkmış ve Osmanlı ordusunun, Hazar Denizi'ne kadar ilerlemesi üzerine İran barış istemiştir.

Yukarıdaki gelişmenin sonucunda imzalanan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Amasya Antlaşması
- B) Ferhat Paşa Antlaşması
- C) Nasuh Paşa Antlaşması
- D) Serav Antlaşması
- E) Kasr-ı Şirin Antlaşması

5. 1603'te Osmanlı Devleti'nin Batı'da Avusturya ile savaşta bulunması ve Anadolu'da Celali İsyanlarının yoğunlaşması,

- I. Safevilerin Osmanlı'ya savaş açması,
- II. Karlofça Antlaşması'nın imzalanması,
- III. Osmanlı fetih siyasetinin sona ermesi

durumlarından hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin imzaladığı aşağıdaki antlaşmalardan hangisi, kısa süre önce aldığı toprakları geri vermesine neden olmuştur?

- A) Zivatorok Antlaşması
- B) Bucaş Antlaşması
- C) Nasuh Paşa Antlaşması
- D) Vasvar Antlaşması
- E) Ferhat Paşa Antlaşması

7. XVII. yüzyılda meydana gelen,

- I. sınırların genişlemeye devam etmesi,
- II. Hotin Seferi'nden beklenen sonucun alınamaması,
- III. Girit Adası'nın 24 yılda fethedilmesi

durumlarından hangileri, Osmanlı Devleti'nin siyasi ve askeri güç kaybı yaşadığına kanıttır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'yle İran arasında imzalanan Kasr-ı Şirin Antlaşması'nda,

- I. Azerbaycan ve Revan İran'a bırakılacak,
- II. Bağdat Osmanlı Devleti'ne bırakılacak,
- III. Zağros Dağları iki ülke arasında sınır olacak

maddelerinden hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. – Genç Osman Dönemi'nde Lehistan ile imzalanan bir antlaşmadır.
– Batıda en geniş sınırlara ulaşılmasını sağlamıştır.
– Günümüz Türk-İran sınırı büyük oranda ilk kez belirlenmiştir.
– Rusya ile imzalanan ilk antlaşmadır.

Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyılda imzalamış olduğu antlaşmalara ait yukarıdaki bilgilerle aşağıda verilen antlaşmalar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Hotin Antlaşması
B) Bucaş Antlaşması
C) Amasya Antlaşması
D) Çehrin Antlaşması
E) Kasr-ı Şirin Antlaşması

10. 1672'de imzalanan Bucaş Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nin Podolya'yı alması yanında, Lehistan'ın Osmanlı Devleti'ne yıllık vergi ödemesi kararlaştırılmıştır. Lehistan Diyet Meclisi ise, Bucaş Antlaşması'nın vergiyle ilgili maddesini kabul etmediği için savaş yeniden başlamış ve Osmanlı'nın vergiyle ilgili maddeyi kaldırmasıyla 1676'da Bucaş Antlaşması yenilenmiştir.

Bucaş Antlaşmasıyla ilgili bu bilgiler doğrultusunda,

- I. İlk imzalandığında Osmanlı'ya ekonomik kazanç he-deflenmiştir.
- II. Zaman içerisinde Lehistan lehine değişikliğe gidilmiştir.
- III. Osmanlı deniz gücünün gelişmesi sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. IV. Murat'ın padişahlığının ilk yıllarında İstanbul'da karışıklıklar yaşanması ve Anadolu'da Celali isyanlarının meydana gelmesi Osmanlı Devleti'nden toprak kazanmak isteyen İran için fırsat doğurmuştur. Osmanlı Devleti'ne isyan eden Bağdat valisinin yardımıyla İran Bağdat'ı almıştır.

Bu gelişmenin sonucunda aşağıdakilerden hangisinin meydana geldiği söylenemez?

- A) IV. Murat'ın Bağdat seferine çıkması
B) Osmanlı-İran sınırının son şeklini alması
C) Kasr-ı Şirin Antlaşması'nın imzalanması
D) Zağros Dağlarının Osmanlı-İran sınırını oluşturması
E) İran ile uzun bir barış sürecine girilmesi

BEST PRATİK - 3

• Kısa Cevaplı • Sorular •

1

II. Viyana Kuşatması'nın ardından oluşturulan Kutsal İttifak'ta hangi Ortodoks devlet de yer almıştır?

2

Karlofça Antlaşması ile Mora ve Dalmasya kıyılarını hangi devlet almıştır?

3

Rusya ile girdiği Poltova Savaşı'nda yenilerek Osmanlı Devleti'ne sığınan XII. Şarl hangi ülkenin kralıdır?

4

Osmanlı Devleti'nde Lale Devri sürerken hangi devletle savaşmıştır?

5

1703 Edirne Vakası sonrasında tahta çıkan Osmanlı padişahının adı nedir?

6

Osmanlı Devleti'nin XVIII. yüzyılda imzaladığı en kazançlı antlaşmanın adı nedir?

7

Osmanlı Devleti'nden ayrılan ilk Türk-İslam bölgesi neresidir?

8

Küçük Kaynarca Antlaşması ile Osmanlı Devleti, hangi devlete kapitülasyon vermiştir?

9

Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyılda hangi devleti Rusya'ya karşı himaye etmeye çalışmıştır?

10

Kırım'da Şahin Giray'ın hanlığını başlatan sözleşmenin adı nedir?

• Soru • Cevaplama •

Aşağıda verilen antlaşmaların önemlerini kısaca açıklayınız.

PRUT ANTLAŞMASI:

PASAROFÇA ANTLAŞMASI:

BELGRAD ANTLAŞMASI:

KERDEN ANTLAŞMASI:

KÜÇÜK KAYNARCA ANTLAŞMASI:

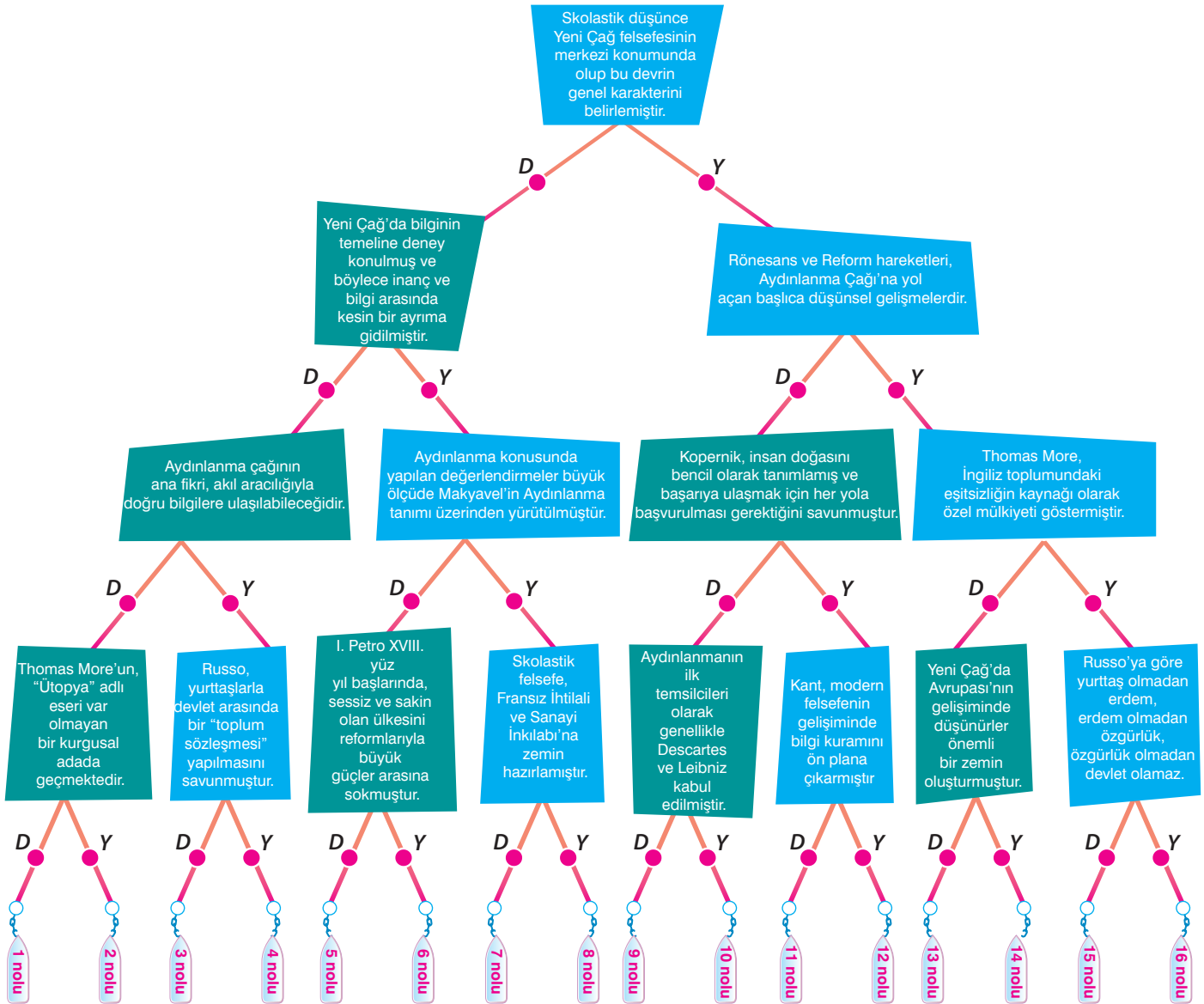
AYNALIKAVAK SÖZLEŞMESİ:

YAŞ ANTLAŞMASI:

BEST PRATİK - 1

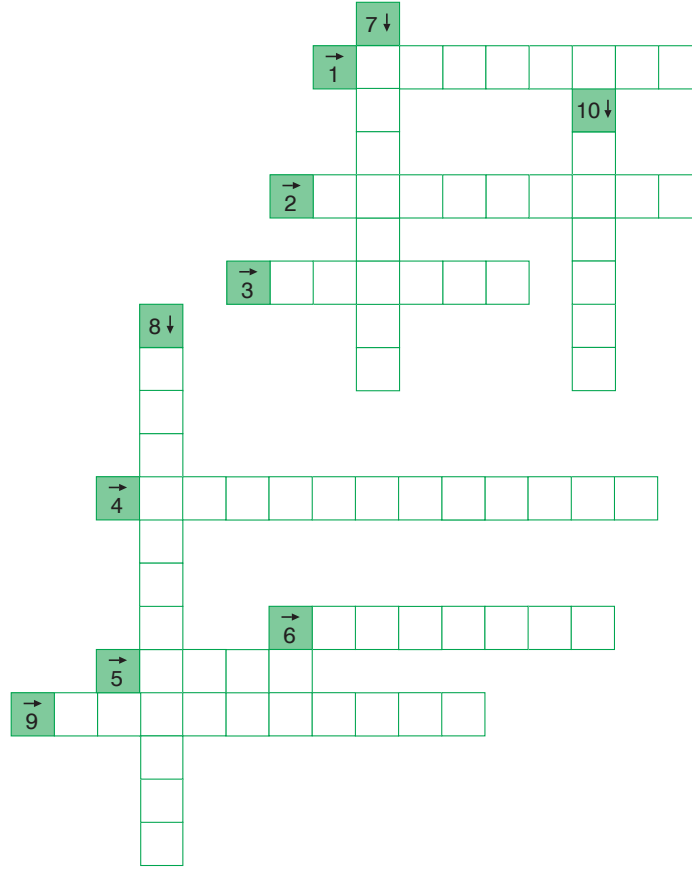
• Tanılayıcı Dallanmış Ağaç •

Aşağıdaki bilgi akışında verilen bilgilerin doğru veya yanlışlığına göre ilerleyerek doğru çıkışı bulunuz.

• Bulmaca •

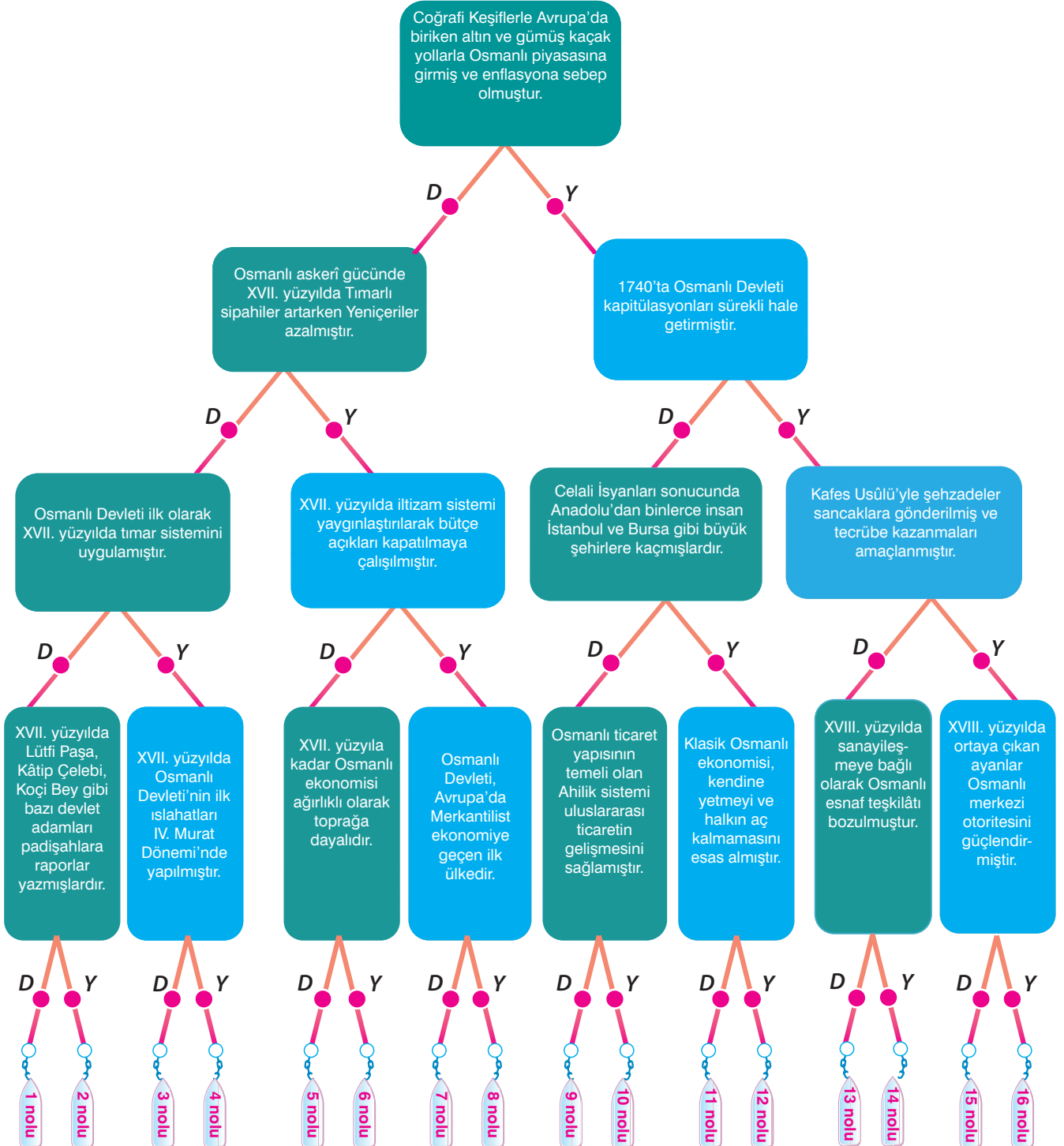
Aşağıdaki bulmacayla ilgili olarak verilen ifadeleri uygun yerlere yazınız.

1.	İltizam sistemi ile vergi toplayan kişi
2.	Osmanlı Devleti'nde maliyenin doluluğunu esas alan ekonomi anlayışı
3.	Osmanlı toprak sisteminde has ve tımar topraklar arasında kalan ve orta düzey memurlara maaş karşılığı bırakılan topraklar
4.	Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlere verdiği ekonomik ayrıcalık
5.	Osmanlı bolluk ekonomisini ifade eden kavram
6.	Vergileri doğrudan hazineye aktarılan topraklar
7.	İltizamların kayd-ı hayat şartıyla verilmesi sistemi
8.	Avrupa'da uygulanan ve maden zenginliğini esas alan ekonomik sistem
9.	Yıllıklı eyaletler için Osmanlı Devleti'nde kullanılan isim
10.	Osmanlı Devleti'nde devlete ait topraklarda uygulanan sisteminin genel adı

• Tanılayıcı Dallanmış Ağaç •

Aşağıdaki bilgi akışında verilen bilgilerin doğru veya yanlışlığına göre ilerleyerek doğru çıkışı bulunuz.

1. Sanayi İnkılabı, fen bilimlerindeki buluşların üretim alanında uygulanmasıyla XVIII. yüzyılda İngiltere’de başlamıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinde etkili olduğu söylenemez?

- A) İnsan emeğine dayalı üretim yerine makineleşmenin önem kazanması
- B) Küçük atölyelerde yapılan üretimin yerine büyük fabrikalar kurulması
- C) Üretim artışıyla birlikte daha fazla ham maddeye ve yeni pazarlara olan ihtiyacın artması
- D) Millî devletlerin kurulması
- E) Uluslararası ticaretin artması

2. Sanayi İnkılabı’nın gerçekleşmesine bağlı olarak Avrupa’da,

- I. tarımsal üretim yerine sanayinin önem kazanmasıyla iç göçlerin yaşanması,
- II. kırsal alanlardan şehirlere göçlerle birlikte büyük bir iş gücünün ortaya çıkması,
- III. ağır çalışma şartlarına maruz kalan işçilerin haklarına yönelik iç karışıklıklar yaşanması

durumlarından hangilerinin meydana geldiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Sanayi İnkılabı’yla birlikte üretimi sürdürmek için hem yeni ham madde kaynaklarına hem de üretilen mallar için yeni pazarlara olan ihtiyaç artmıştır. Avrupalı devletler de bu ihtiyaçlarını sömürgecilik faaliyetleriyle gidermeye çalışmışlardır.

Sanayileşme ve beraberinde hızlanan sömürgeciliğin aşağıdakilerden hangisinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Batı ülkeleriyle dünyanın geri kalanı arasındaki gelişmişlik farkının artması
- B) Batının askeri ve ekonomik alanlardaki üstünlüğünün pekişmesi
- C) İmparatorlukların dağılma sürecine girmesi
- D) Sömürge rekabeti nedeniyle Avrupalı devletler arasında savaşlar yaşanması
- E) Ulaşım imkânlarının geliştirilmesi amacıyla buhar teknolojisinin gemilerde kullanılmaya başlanması

4. Osmanlı Devleti’nde, özellikle Tanzimat sonrası dönemde yerli sanayiyi korumak, geliştirmek ve bir anlamda sanayi politikalarını yürütmek üzere şirketleşme, sanayi komisyonu kurma, sanayi mektepleri açma ve demiryolları başta olmak üzere altyapı yatırımlarını hızlandırma gibi pek çok girişimde bulunulmuştur.

Osmanlı Devleti’nde bu çalışmaların aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Tımar sistemine işlerlik kazandırmaya
- B) Batılı ülkeler karşısında yerli ekonomiyi güçlendirmeye
- C) Toprak vergilerini hazineye toplamaya
- D) Yerli bankerlerden borçlanmaya
- E) Taşrada güçlenmiş olan ayanların etkinliğini kırmaya

5. Sanayi Devrimi’nin gerçekleştiği dönemde Osmanlı İmparatorluğu’nun, üç kıtada varlığını sürdüren büyük bir devlet olması Avrupalı devletleri bu coğrafyaya çekmiştir.

Bu durumun Osmanlı Devleti’nde,

- I. topraklarının işgal edilmesi,
- II. ham madde kaynaklarının ülke dışına çıkarılması,
- III. kapitülasyonların da etkisiyle Avrupa’nın açık pazarı haline gelmesi

gelişmelerinden hangilerinde etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

6. Geleneksel üretim anlayışı büyük ölçüde kendi kendine yeterli bir tarım üretimi anlayışına dayalı olan Osmanlı ekonomisi, ortaya çıkan iç ve dış gelişmelerin etkisiyle hızlı bir gerileme sürecine girmiştir.

Bu durumun yaşanmasına,

- I. üst üste yaşanan ve ağır kayıplar verilen savaşlar yapılması,
- II. Avrupa’daki teknik ve bilimsel gelişmelerin yeterince takip edilememesi,
- III. XVII. yüzyıldan itibaren yaşça büyük olan şehzadenin padişah olması

etkenlerinden hangilerinin katkıda bulunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

7. Osmanlı, her ne kadar yabancılara kapitülasyon hakları tanımış olsa da, kendi tüccarını da korumaya çalışmıştır. Bu anlayış doğrultusunda iç ticaret Osmanlı tebaasına ait olmuş, yabancı tüccar, iç ticarete girip rekabet edememiştir. Birçok malın alım-satımı, bir ruhsat bedeli karşılığında, yerli tüccarların tekeline (Yed-i vahit) bırakılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin yerli tüccarı korumaya yönelik bu çabaları aşağıdakilerden hangisiyle zarar görmüştür?

- A) Küçük Kaynarca Antlaşması'yla
- B) Hünkâr İskelesi Antlaşması'yla
- C) Baltalimanı Sözleşmesi'yle
- D) 1840 Londra Sözleşmesi'yle
- E) Paris Barış Antlaşması'yla

8. Baltalimanı Ticaret Antlaşması'nın,

- I. yerli tüccarın ödediği iç gümrük vergisini yabancı tüccarın da ödemesi,
- II. yerli tüccarın yabancı tüccarla rekabet gücünün zayıflaması,
- III. temel tüketim mallarının yurt dışına ihraç edilmesi yasasının kaldırılması

durumlarından hangilerine zemin oluşturduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti'nde el tezgâhlarında üretilen malların maliyetinin çok yüksek olması, yabancılarla rekabet edemeyen yerli üreticinin iyice zor duruma düşmesine yol açmıştır.

Sanayi İnkılabı'nın getirdiği bu olumsuzluk yanında, Baltalimanı Ticaret Antlaşması'nda yer alan,

- I. İngiliz tüccarı, Osmanlı mahsullerini yerli tüccar gibi alıp satma hakkına sahip olacaktır.
- II. 'Yed-i Vahid' yani tekel sistemi kaldırılacak, İngilizlere diledikleri miktarda ham maddeyi satın alma imkânı tanınacaktır.
- III. İngiliz gemileriyle gelen mallar için bir defa gümrük ödendikten sonra, ayrıca bir vergi ödenmeyecektir.

kararlarından hangileri, Osmanlı tüccarının rekabet gücünü daha da zayıflatmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti, 1839 ile 1841 yılları arasında, 1838 Ticaret Antlaşması'na benzer antlaşmaları Sardunya, İsveç, Norveç, İspanya, Hollanda, Prusya, Danimarka, Toskana, Belçika, Fransa gibi devletlerle de imzalamıştır.

Bu antlaşmaların Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine sebep olduğu söylenemez?

- A) Kapitülasyonlara ek yeni ayrıcalıklar getirmesi
- B) Esham usulünün başlatılması
- C) Yerli sanayinin rekabet gücünün zayıflaması
- D) Tanzimat Dönemi'nde başlatılan sanayileşme atılımının başarısızlığa uğraması
- E) Ucuz ithal mallara talebin artması

11. Bir topluluğun diğer bir topluluğa ait anadil, din ve kültür gibi değerleri kabullenerek kendi değerlerini yitirmesidir.

Yukarıda verilen tanım aşağıdaki kavramlardan hangisine aittir?

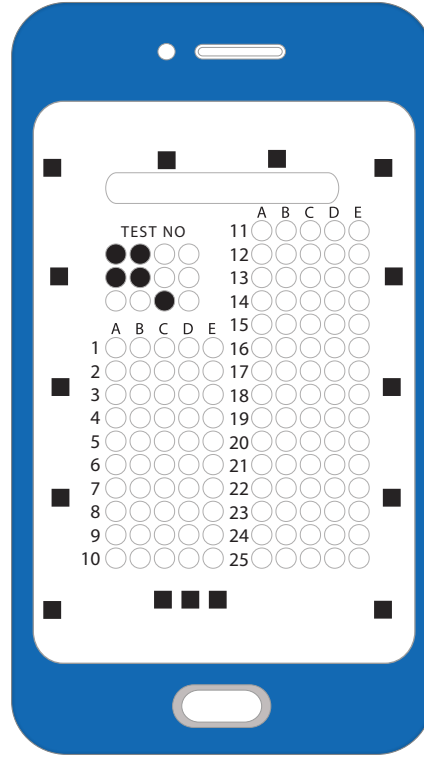
- A) Asimilasyon
- B) Sömürgecilik
- C) Feodalizm
- D) Kapitalizm
- E) Kolonizasyon

12. Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıldaki dış borçlarını ödeyememe süreci,

- I. Baltalimanı Ticaret Antlaşması,
- II. Muharrem Kararnamesi,
- III. Duyun-u Umumiye İdaresi

gelişmelerinden hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Basamak Kontrol Testi Optiği

5. BASAMAK CEVAP ANAHTARI

DOĞRU YANLIŞ / BOŞLUK DOLDURMA

1. D 2. Y 3. D 4. D 5. Y 6. Y 7. D

1. toprak 2. patent 3. makineleşme 4. Akıl/Aydınlanma
5. sömürgecilğin 6. Baltalimanı 7. emperyalizm

BP 1

KAVRAM EŞLEŞTİRME

1. e 2. h 3. i 4. d 5. c 6. a 7. f 8. b 9. i 10. g

BD 1

1-D 2-E 3-C 4-D 5-E 6-E 7-B 8-A 9-C 10-E 11-D 12-D

BD 2

1-C 2-A 3-E 4-A 5-A 6-B 7-C 8-C 9-E 10-D 11-B 12-E

DOĞRU YANLIŞ / BOŞLUK DOLDURMA

1. D 2. Y 3. D 4. Y 5. Y 6. D 7. D

1. bütçe 2. borçlanma 3. Esham 4. Rüsum-ı Sitte
5. Muharrem Kararnamesi 6. moratoryum 7. milli iktisat

BP 2

SORU CEVAPLAMA

1. Moratoryum 2. İaşecilik 3. Küçük Kaynarca
4. Duyun-u Umumiye İdaresi 5. İttihat ve Terakki Fırkası
6. Osmanlı Bankası 7. Esham Usulü 8. Kırım Savaşı

BD 3

1-E 2-C 3-B 4-A 5-D 6-A 7-A 8-E 9-B 10-D 11-E 12-C

BD 4

1-D 2-B 3-E 4-E 5-A 6-E 7-A 8-E 9-C 10-E 11-D 12-E

BKT

1-D 2-E 3-C 4-B 5-E 6-C 7-C 8-D 9-E 10-B 11-A 12-D

1. Avusturya arşidükünün Osmanlı padişahına eşit sayılması ve Avusturya'nın Osmanlı Devleti'ne yıllık olarak ödediği verginin kaldırıldığı antlaşmanın imzalandığı yılı ve antlaşmanın adını yazınız.
2. Osmanlı Devleti'nin İran ile imzaladığı 1590 Ferhat Paşa Antlaşması'nın Osmanlı Devleti'ne sağladığı yararı açıklayınız.
3. Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyılda Podolya'yı alarak Batı'da en geniş sınırlara ulaştığı antlaşmanın adını yazınız.
4. II. Viyana Kuşatması'nın ardından Osmanlı Devleti'ne karşı oluşturulan Kutsal İttifak'ta yer alan devletleri yazınız.
5. Azak Kalesi'nin Rusya'ya verilmesi ve Rusların İstanbul'da elçilik açabilme hakkını elde etmesi hangi antlaşmanın sonucudur?

6. Küçük Kaynarca Antlaşması'nda Osmanlı Devleti'nin sınırlarındaki değişimle ilgili maddeyi yazınız.
7. Osmanlı Devleti'nin, Şahin Giray'ın Kırım Hanlığını kabul ettiği antlaşmanın adını yazınız.
8. Aydınlanma Dönemi düşünürlerinden üçünün adını yazınız.
9. Fransız İhtilali'nin meydana gelmesinde fikirleriyle etkili olan ve yurttaşlarla devlet arasında bir 'toplum sözleşmesi' yapılmasını savunan yazar kimdir?
10. Merkantilist ekonomiyi kısaca tanımlayınız.